

Filipenses

Ja ua r̄a carta bi 'yo'tra Pablo, ngue bi mennba yø 'yec'ei Filpos.

1 ¹ N̄ugä drä Pablo, connä Timoteo, yø m̄efigä'be r̄a Jesucristo. Nu'ü yø m̄amhya p'ü ja r̄a hn̄ini Filpos, dä gue'ü yø n'yohü ja yø cargo p'ü ja r̄a nija, gätho mi'da yø ja'i ya o rá 'ye Oja ngue ya ec'ei r̄a Jesucristo, gä dädi zengua'be. ² Dí nnegä'be ngue n̄una Oja m̄a Papáhü co 'n̄ehna m̄a Hmu'hü Jesucristo di jap'ahü 'ne da hyut'a ni mmuihü.

³ N'na ndi ngü n'na ndi ga mben'ahü, dädi ja m̄ammädigä Oja connä ngue'ahü. ⁴ Nu'mø dä mat'ahü Oja, janjuani dädi johya. ⁵ Porque dí mben'ahü ngue nu'mø mambá füdi gá 'yec'ei hü r̄a hya, gá fäxcahu m̄ente dädi 'yongä r̄a hoga 'da'yo hya. 'Né asta guetya guí fäxcathohü. ⁶ Asta gue'mø gambá füdi gá 'yec'ei hü r̄a Jesucristo ya, bi 'yot'ahü r̄a nho Oja. 'Né man'na di 'yot'e ngue gui commanhohü. 'Né dí padí ngue go gue'a da 'yot'e ngue gui pommahohü 'mø r̄a pa da ep'ü r̄a Jesucristo'a. ⁷ Ni 'yup'ü ngue emmei di mben'ahü, porque gäthogahü, bi 'yotra mate Oja ngue bi 'dacjü r̄a 'befi ngue dädi 'yonnbähü r̄a hya. A nuyá, gue'mø dí ofädi, ogue dí 'bucä p'ü ja r̄a ts'ut'abi, dí tøxä na r̄a hoga 'da'yo hya, 'ne dädi ja majuaní ngue majuaní na. ⁸ Nunä Oja i padí ngue janjuani dädi mädi gätho'ahü tengutho guí ma'ahü r̄a Jesucristo.

⁹ Nu'mø dí mmat'Ojagä, dí äpi ngue nu'a te gni mmahmä, man'na man'na gdí mmahmä. 'Né dí äpi ngue dä xoc'a ni n'yomfeníhü ngue dä diní xanho ni mmuihü hanja r̄a hya. ¹⁰ Dí nnegä ngue guí padí gui huanhnü ndana r̄a nho i ja ngue gui 'yothü. Janangue nu'a r̄a pa da ep'ü r̄a Cristo, ya hínte mants'o dä thín'nähü. ¹¹ 'Né hont'a r̄a Jesucristo dä zä dä 'yot'e ngue gä r̄a nho gdi n'yohü. Nu'mø bi nu yø ja'i ngue guí 'yohü xanho, ya dä 'yespabi Oja yø ja'i.

¹² Ague m̄a zi cu'ahü, dí nnegä ngue guí pahmä ngue nu'a te gä dä thocä, enä gue gue'a man'na i fahra hoga 'da'yo hya'a. ¹³ A nuyá, gätho yø soldado 'bucua ja r̄a palacio, 'ne gätho ya mi'da yø ja'i 'bucua, ya padí ngue dí ofädigä ngue dí ec'ei r̄a Cristo. ¹⁴ Nu'mø mi hnü ngue ya dí ofädigä, xangü m̄a cuhü bi hya r̄a ts'edi, himbi nsü dä mämbrä hoga 'da'yo hya Oja. I padí ngue hingui hegahü'a r̄a Hmu.

¹⁵ A nuyá, nu'ü to mmanna Cristo ya, 'bu i'da ngue di seyagui, i nne da 'yengähäi. Pe mi'da p'uya, connä pähätho ga mmanna Cristo. ¹⁶ A nu'ü di seyagui, i mmanna hya ngue di nu manhose yø ja'i, 'ne himma juani ngue yø mmui ga manna hya. Porque embi ngue dä du m̄a mmuiigä 'mø ga padí ngue gä tenyø ja'l'a r̄a hya mmän'ü. ¹⁷ Mi'da p'uya, ga mmanna

Cristo ngue dí mäqui. I pädi ngue dí 'bui ngue ga tøxä rä hoga 'da'yo hyä ua ja rä ts'ut'abi.

¹⁸ Pe hinte ja'a, gue'mø gue yø mmhi ga männä Cristo yø ja'i, ogue hin'nä. Pe squerangue i hmännä Cristo, guehnä nnä johyagä naya. 'Në man'natho dädi johya. ¹⁹ Porque dí pädi ngue ga pømmanhogä ua ja rä fädi ngue guí mmarcähu Oja, 'në fäxcä rä Espíritu Santo bá penhna Jesucristo. ²⁰ A nügui, nu'mø ga su ga mmännä hyä ngue rä Cristo, ya rä 'be'isätho te dí ot'ä 'mø. Hante gue ga ha rä ts'edi ga mmännä hyä hangu ra pa, hingue masque ga su ngue dí ofädi. Ogue ga pongui, ogue da thogui, hindí importagä'a. Nügui dädi ja ndummmhi dí honnbi ha di hnä manho rä Cristo. ²¹ A nuyá, dí nne ngue ya gdä 'bu'a ngue ga ørpabi rá pähä rä Cristo. A nu'mø dä tu, ya man'na ma dätho rä nho ga nthelbe. ²² Nu'mø ga sigue ga m'mucua ja rä ximhäi, da zä ga tapä mi'da yø ja'i ngue da 'yec'ei rä Cristo. Janangue nuya hindí padí ndana gue'a exa ja ts'editho ga ötya. ¿Ua nuhma xanho ngue ga sigue ga m'mui, ua gue xanho ngue ga tu? ²³ Nuya hindí padí ndana exa ja ts'editho ya yoho yø hyä ya. Nup'ü nnä bengä, man'na xanho ngue ga tu, ya ganí m'mu'be rä Cristo p'uya. A nügui, dí nnä manho ngue ga tu. ²⁴ Pe co nu'ahü, ya xanho ngue dí 'bui. ²⁵ Janangue'a dí haxa njuani ngue ga sigue ga m'mui, n'namhma ga ha'ahü rä ts'edi ngue dí ndü ni nt'ec'ehü. 'Në man'na dí nja'ahü mpähä porque man'na dí ndü ni nt'ec'ehü i ja.

²⁶ Nu'mø ga nujü mahon'a p'uya, ya man'natho gädi ja mammadihu rä Jesucristo connä nguecä.

²⁷ Guí ja ndummmhi gui 'yøthü'ü yø hyä mmännä hoga 'da'yo hyä ra Cristo. Dämi 'yøt'e te dí xi'ahü, gue'mø ga mmagä p'ü ga ma nu'ahü, ogue hin'nä. Pe dí nne ga øde ngue guí hahü rä ts'edi 'në 'da'igu guí mmamhmü. 'Në guí honi ha gdi japhü ngue dí nthä'a rä hoga 'da'yo hyä ngue'a rä nt'ec'ei ja'ahü. ²⁸ Nu'mø di pi'ahü ya yø ja'i suhra hoga 'da'yo hyä, 'yo sä guí suhü. Porque nuyá, nu te ot'e, gue'a rä hmeyä'a ngue dí m'medi. Pe nu'ahü p'uya, nu te guí øthü, gue'a rä hmeyä'a ngue dí nyanni tehu. Porque guehnä Oja fäxahü. ²⁹ Nunä Oja bi 'da'ahü rä mäte, hingä höntho ngue gui 'yec'ehü rä Cristo, sinoque xquet'a ja ngue gui sähü rä n'ü ngue guí ec'ehü na. ³⁰ A nuyá, ma ga homhmü ha dí nthähra hyä ya. Ya guí nnühu te dä ot'ä m'met'o, 'në ya guí øhmu ngue dädi sigue dí honi ha nnä japi ngue dí nthähra hyä.

-----

2 ¹ Di ha'ahü rä ts'edi na ra Cristo. Nu'a gui ma'ahü, gue'a di hoc'a ni mmuihü'a. Nu'a ra Espíritu Santo guí n'yohü ya. Ya ja ni yemmmuihü ya, 'në ya ja ni nhuçatehü ya. ² Pe man'na ga johyagä 'mø gui 'yøthü ya yø hyä dí xi'ahü. Dämi ne ngue 'darbü dí n'yo ni hyahü. Gätho'ahü 'da gdi mmäthohü, hinjon da böni ngue da n'nan'yo rá n'yomfensi. ³ 'Yo gädi 'yexhü, 'në 'yo guí nne ngue go da nu manho'asəhu

yø ja'i. Sinoque gui 'yøt'e tengutho 'mø h_{int}e g_{adi} m_{uh}. Gui 'yøth_u ngue t_{ate} x_{an}ho mi'da yø ja'i ngue'ah_u. ⁴ 'Yo guí oth_u ngue h_{on}'as_{eh}gui timhm_u r_a nho. D_{am}i 'yøth_u ngue 'n_e hmi'da yø ja'i d_a dinna nho.

⁵ D_{am}i 'yøth_u tengutho bi 'yøtra Jesucristo ngue h_{ingu} ts'_u bi 'y_{ets}'i.

⁶ M_{ad}ague'a ngue Oja'a, pe bá sop'_u r_a cargo mi ja ngue m_{adi} m_{anda}p'_u m_{ah}ets'i. ⁷ Bi n'_{un}i bi nj*a'i*. Bi gohi tengutho n'na r_a hmiqui. ⁸ Nu'mø mi m'mhi ngue r_a ja'i p'_{uya}, h_{ingu} ts'_u bi 'y_{ets}'i. G_a bi 'y_{uth}'a te r_a nt'_{edi} Oja, asta bi n'_{un}i bi tho. Bi dup'_u ja r_a pont'i, m_{ad}ague'a t'_{emb}i ngue r_a 'be'isä ngue to d_a dup'_u ja r_a pont'i. ⁹ Janangue nuna Oja bi japi ngue ma d_{ath}o d_a hn_u m_{ansu}. Bi japi ngue bi nt_{ate}, hin jomm_{an}'na ngue tengu'a. ¹⁰ I nnepe ngue nu'mø bi t'_{ode} ngue hmambrá thuh_u ra Jes_{ús}, g_a d_i ndanty_{ohmu}'u b_i 'bu m_{ah}ets'i, 'n_e'u 'bucua ja r_a häi, co 'n_e'u 'bup'_u ja r_a nidu, g_a d_i ndanty_{ohmu}. ¹¹ G_atho d_a ma ngue r_a Jesucristo, gue'a r_a Hmu'a. 'N_e nu'mø t'_{espabi} r_a Jesucristo, tengutho 'mø go di t'_{espabi} Oja, r_a Papá.

-----

¹² Ague ma zi cu'ah_u, nu'mø dambá m'mucä p'_u guí 'buhmu, gá 'yec'ei te d_a xi'ah_u. A nuyá, m_{ad}ague'a yaua d_i 'bucä ya, pe ma d_{ath}o d_{am}i 'yec'ehu na r_a hya d_i pen'nah_u ya. Ya bi nyanni teh_u. Janangue ma d_{ath}o d_{am}i nu m_{ansuh} Oja ya. D_{am}i ja ndummu*ui* gui hyoni ha di hn_u manho'ah_u. ¹³ Nuna Oja, go di b_{en}n'nah_u na te r_a nho ja ngue gui 'yøth_u na, 'n_e d_a mäxah_u ngue d_a zä gui 'yøth_u'a te nne Oja ngue gui 'yøth_u.

¹⁴ Nu te ja ngue gui 'yøth_u, 'yøth_u co n'na r_a pähä. 'Yo 'be guí ena ngue r_a ts'_{edi} t'_{ot}'ah_u. ¹⁵ Janangue hin tem_a ts'oqui d_a thin'nah_u. Porque ya yø basi'ah_u Oja p'_u ha 'buhyo ja'i ngue yø ts'oc'ei 'n_ehyø mmejmahya. Mahyonitho ngue d_i nequi ngue n'nan'yo'ah_u ngue yø ts'oc'ei 'bucua ja r_a ximhäi. ¹⁶ D_{am}i xihmu yø ja'i ha di zä d_i ntheui r_a 'da'yo te. A nu'mø bá ehr_a Cristo p'_{uya}, d_a zä d_i nja ga mpähä conná ngue'ah_u. Porque ya hinga särbutho d_a mpescä p'_u guí 'buhmu.

¹⁷ A nuyá, ya guí ec'ehu r_a Jesucristo, ya gá unni mmuihu Oja ya. Nu'a te gni johyah_u ya, xquet'a 'n_equi d_adi johya, m_{ad}ague'a ya ja ngue d_athogui co nuna r_a hya d_a xi'ah_u. ¹⁸ Pe d_{am}i johyah_u tengutho nná johyagä, 'yo tu ni mmuihu 'mø d_a tugä.

-----

¹⁹ Da ne r_a Hmu Jes_{ús} ngue ga penhnä p'_u r_a Timoteo, da nu'ah_u. Nu'mø bá penc'a p'_{uya}, ya ga johya 'mø d_a padi te gadi jah_u. ²⁰ Porque hinjongui p_{on}i ngue di øt'e tengutho d_i ør'be r_a Timoteo ngue d_i hon'na'be ha gdi timhm_u r_a nho. ²¹ Nuya gätho mi'da 'bucua, yø 'befise'a ni ma yø mmui øt'e, hinga gue'a r_a 'befi r_a Cristo ni ma yø mmui ngue d_a 'yøt'e. ²² Guí pähmu ngue r_a Timoteo d_i nequi ngue ha r_a ts'_{edi} fäxcagui ngue d_i mmam'be r_a hog_a 'da'yo hya. Tengutho n'na r_a

ts'unt' ^u 'mø fäxrå papá p'u ha dí mpefi, njarbutho na. ²³ Dí nne ga penhnä p'u rå Timoteo, høntho ga pødi tengü dä gohmä asunto. ²⁴ Da ne Oja ngue ya himmä ya'atho ga mmagä p'u, ga ma nu'ahu.

²⁵ Nuna rå Epafrodito guá penngahu ua ngue bå hanngagui rå mënyu dí honi, xquet'a 'nëhnä emmei bi mäxqui ngue honi ha gdå japrå hya. Pe nuyá, dí ena ngue mahyonitho dä map' ^u ya. ²⁶ Porque mi zä mi bødi ngue gá 'yøhmu ngue bi hyenni, emmei bi du rá mmhi. Janangue nuyá, ya hinguí nnu rå pa dä map' ^u ya, para ngue guí pahmu ngue ya bi zä.

²⁷ 'Në majuani bi hyenni, ya ja ngue xta ndu. Pe conná nguehrá mate Oja himbi du. Nu'mø ngue xta ndu, xøgue dí ntimbu ma dummuigä p'uya.

²⁸ Janangue nuya dí xønni ga pennbhyu, n'namhma ngue man'na guí johyahu 'mø gá nuhu mahon'a. Ya xquet'a dä hyu ma mmuigä p'uya ngue guí nnuhu ngue ya hínte di ja. ²⁹ Gui johyahu ngue guí nnuhu, porque gadi ncuhu ngue ra Cristo. Dami nu mänsuhu gätho yø ja'i te'o ga 'yo tengutho ga 'yo ra Epafrodito. ³⁰ Ya guí nnuhu, ya ja ngue xta ndu ngue ørpabi rá 'befi rå Cristo ngue bi mäxcagui. Bi n'uni bi m'mu man' ^u ngue bi 'yørcagui rå 'bäxte nuna himmi sä gui 'yørcahu.

-----

3 ¹ Ague ma zi cu'ahu, dami johyahu rångue guí ec'eih ma Hmuh Jesucristo. A nugui, hínte ga 'bedi ngue nyondi ga xi'ahu na rå hya dä cuatä rå sscua. Nuna rå hya na, dä 'yøt'ahu rå nho. ² Dami mfähmu ngue' ^u yø ts'oc'ei 'yop' ^u hinni 'yup' ^u te øt'e. Guehya embi ngue jatho dä hmepya yø 'yec'ei ngue di njapru circuncisión. ³ A nuju, nu'a ma hmepyahu, gue'a nná thannehu Oja co gätho ma mmuihu'a. Ya dadi johya ngue ma n'yohu rå Jesucristo. Dí pahmu ngue hínda zä ga honse ha gdå nyamhmu. ⁴ Pe nu'mø to ena ngue dä zä dä hyonse ha dí ma mahojpi, pe ma dæthogä ngue gue'a nmí hongä'a. Porque man'natho mi pømmänho te nmará 'yogä ngue mi'da. ⁵ Ja rå hyato ma pa dí 'bucä 'mø mi hmepyagä bi njacra circuncisión. Porque drå judíogä. Nuna ma mboxitagä, guehna rå Benjamín. Drå judío 'mø ma mi, 'në nu'a ma hya, guehna rå hya ngue rå ebreo. Nu'a te nná mangä'a te mmamp' ^u ja rå ley ca yø judío, gue'a rå nt'ec'ei yø fariseo'a. ⁶ Ngue hinmi nnegä ngue dä thep' ^u a p'uya, nmí sscä' ^u yø ja'i ec'ei rå Cristo. Nu'a ngue nmará øt'ä'a te rå hya mmamp' ^u ja rå ley p'uya, hñjongui engui ngue hinga gue'a te dí øt'e. ⁷ Pe nuya te gätho nmí embä ngue tate mädi muui ngue'mø ga øt'e, nuya dí ør'ma güenda ngue hínte dí muui ya, porque ya dí ec'ei rå Cristo. ⁸ A nuyá, madague'a ngue nmí engä ngue tate dí muui te xtá øt'e, pe nuya dí ør'ma güenda ngue hínte dí muui ya. Porque nuyá, man'na tætetho dí muui ngue dä pacä'a ma Hmu Jesucristo ya. A nuyá, nu te gätho nmí nnøxä m'met'o, dí engä p'u'a ya ngue dí tenna Cristo.

⁹ Høndra Cristo dí nnøxä ya ngue bi yangui. Ya hinga gue'a ngue ga øt'ä'a te rå nho mmamp' ^u ja rå ley ca yø judío ngue gdå nyanya.

Sinoque bi hogagui mā ts'oqui Oja ngue dā ec'ei rā Cristo. Porque Oja di hojpi te'o ngue ec'ei'a.¹⁰ A nū'a dí nnegä ya, ngue ga pādi xānho rā Cristo. Dí nne di 'dacä'a rā ts'edi Oja bi 'yu'mō mī bennate rā Cristo. Janāngue tengutho rā Cristo ngue bi tho, xquet'a 'nēqui dí emma te ya, mādāgue'a ngue ga tu.¹¹ Dí nne ngue 'nēqui ga bennate 'mō bi bennate yø áima.

-----

¹² Di 'betho ga ot'a te gätho ja ngue gdā n'yogä. Hingue masque sā ga enā ngue ya hínte di 'bedi. A nuyá, dādi ja ndummui ngue xāmhmatho ga sudi ga ot'ä'a te i zongagui rā Cristo ngue ga ot'e.¹³ Ague mā zi cu'ahū, hindí nne ga mma ngue ga enā ya gä xānho te nnā 'yo. Pe hōnda n'na ra hya ja ngue ga ot'ya. Nu te xā thogui, ya dā gop'uh'a ya. Nu ra pa dī ma p'uya, ma ga ja ndummui ga ot'a te ja ngue ga ot'e.¹⁴ Nu'mō bi zudi ngue gätho ga ot'a te i zongagui Oja ngue ga ot'e, hínte di 'bedi, nup'u mahets'i di n'najhmä nzäbi ngue ya mā n'yo'be rā Cristo.

¹⁵ Gāthogahū ngue ya bi dimma mmuihū xānho hanja nā mā nt'ec'ehū i ja, a nuyá, ma ga homhmū ya ngue mān'na mān'na di zā ga n'yo mānhohū. Pe nu te'o enā ngue ya hínte di 'bedi, enā ngue ya gä ot'a te nnep'a Oja ngue dā 'yot'e, Oja dā xojpa rā mmui rā ja'i ngue dā bādi ngue hinga gue'a te ot'e.¹⁶ Nu'a te gāma hya dí t̄imhmū ya, gue'a ja ngue ga othu'a.

¹⁷ Ague mā zi cu'ahū, para ngue gui pādi te i ja ngue gdī n'yohū, tengutho gā nūhū ngue dí ot'ä, dā gue'a gui 'yothu'a ya. Ya guí nnūhū te ga 'yo yø ja'i nuya ot'e tengutho dí ot'ä.¹⁸ Ya xāngu yø nnidi xtā xi'ahū nā rā hya hōnga mmāngä ya. 'Nē connā guidä nnā xi'ahū ngue 'yop'u xāngu yø ja'i nu'u i mma ngue hínte dī muui'a i dū p'u ja rā pont'i rā Cristo.¹⁹ Nu'a ja ngue dā thoya yø ja'i ya, dī m'medi. Guehya hingui so yø mmui Oja ya, sinoque hōnt'a te yø pāhāse so yø mmui. Nu'mō bi 'yotrā nts'o ja ua ja rā ximhāi, gue emma gue di 'yextho, 'be xinguí pes'yø sā.²⁰ Pe nujhū, dyø mmenguhū p'u mahets'i. 'Nē dī t̄omhmū ngue ja di 'yep'u nā rā Hmu Jesucristo mā Yantehū.²¹ Nunā, di pārcā mā do'yohū porque nuya hingui nzaquigahū ya. Di japi ngue dā gohi tengutho rā do'yo ngue māgues. I ja rā ts'edi ngue nu te dī mānda di nja, gue'a dī nja'a.

-----

4 ¹ Ague mā zimmadi cu'ahū, janjuani ngue dī nne ga nnu'ahū. Janjuani ngue dādi johya connā ngue'ahū. A nuyá, dī xi'ahū ngue 'yogui hēhmū nā rā Hmu Jesucristo.

² Nuna rā Evodia, connā Síntique, dī äpra māte ngue 'yo dādi nsui, dā 'yot'e ngue dī ncū ngue ec'ei rā Cristo.³ A nu'i mā mmimmefiui, dī ä'i rā māte ngue guí nnu ha gdi japrā hya dī nxihya mā zi cuhū yø xisu di

nshi. Nuya yø xisu ya, guehya bimäxcagui m'met'o p'u ha dá mangä ra hoga 'da'yo hya. 'Ne xquet'a bimäxcagui ra Clemente con mi'da macu bimäxqui ngue bimanna hya. Nuyø thuhu ya yø ja'i ya, i nt'ot'i p'u ja ra libro nt'ot'i yø thuhu yø ja'i nuya dintheui ra 'da'yo te.

⁴ Zant'a damí johya ngue guí n'yohu ra Hmu Jesús. Dädi yopra hya dí xi'ahu, damí johyahu.

⁵ Nu'a te ra nho gni 'yohu, damí 'yuthu yø ja'i 'büp'u guí 'bühmu ngue gyø hoja'ihu. Nu'a ra Hmu, ya himma ya'atho da ecua'a. ⁶ Nu'mø ja te guí hemphu, 'yo di su ni mmuihu. 'Yaphu Oja ngue da mäxahu 'mø te guí thohmu. 'Ne damí bemhmu ngue xandøngu te ja ngue gdi ja mammadihu Oja. ⁷ Nu'mø gui 'yothu na ra hya dí xi'ahu ya, Oja da hyut'a ni mmuihu. Nu'a di hyu ni mmuihu p'uya, ma datho ngue nthumm*hi* xandønho, hinga ngu'a ra hya ga ya yø ja'i ngue embi nthumm*hi*. Ya hinni mantho te da zu ni mmuihu ngue'mø ya guí n'yohu ra Jesucristo.

-----

⁸ Ague mazi cu'ahu, ya rá nzeguitho na ra hya dí xi'ahu ya. Da zo ni mmuihu ya yø hya majuan*í*. Guehya yø hya bá n'youi ra respeto. Guehya yø hya njuantho ya. Guehya yø hya hin tema ts'omhya bá n'youi. Guehya yø hya ngue mahotho da zo ni mmuihu. ⁹ Nu'a ra hya dá xan'nahu, gue'a gui 'yothu'a. Ya guí nnuhu te dá ot'á, da ngut'a gui 'yothu ya. Nu'mø gui 'yothu'a ya, Oja da hyut'a ni mmuihu.

-----

¹⁰ Dädi johyagä 'ne dädi ja mammadi Oja ngue ya gá benju mahon'a 'ne gadi zecju te dí honi. Dí pacä ngue hin gadi pumbeniju, pe mam'met'o himmi sáp'u guí zecju 'mø. ¹¹ Nugä hin dädi u'mø hingui fäxcahu. Dädi johyatho hont'a ts'u te nná 'bhi. ¹² Dí padi te nná tho 'mø dí hyoya, xindí pa 'mø ngue ja te ga si. Dädi johyatho 'mø dí niya, ogue dí tu manthuhu. Ngutho dädi johya gue'mø mbonguitho ogue hingui ts'u te ga honi. ¹³ Hont'a ts'u tengue ga thogui, hindí su, porque ra Cristo di hacra ts'edi.

¹⁴ Xanho te guí orcahu ngue guí fäxcahu 'mø te dí hongä. ¹⁵ Nu'ahu, gyø mmenguhu p'u ja ra hnini Filipos, nu'mø ra mädi dambá mangä ra hya p'u Macedonia ja ni häihu, mathoc p'uya ngue daní mpagä man'na nguadi, hon'atho gá fäxcahu' a te dí honi. ¹⁶ Nu'mø tobe dämbi 'btä p'u ja ra hnini Tesalónica, nyo ndi, nhuyu ndi gá penngahu ra menyu ga si 'mø hin'yu te ga honi. ¹⁷ Hinga hontho dädi johyagä ngue gadi 'dacju te dí si, sinoque dädi johyagä ngue nu te guí orcahu, gue'a man'na di nu manho'ahu Oja'a. ¹⁸ Nu'a te ra menyu guá penhnu ngue bá ha ra Epafroditu ngue bi 'daqui, nugä dá haní. A nuya mbonguitho te dí honya. Nunq ra menyu na, cohi como tengtho ra bopo usyø ja'i 'mø

øtra 'bøt'e, mazi hotho ga yuni. 'Ne i nnu manho Oja.¹⁹ Nu'a ma Ojahu, di mfäxte ngue di 'da'ahu te gä gadi 'behmu. Porque hin'yu p'u rá nzegui i ja rá njapi di unni to n'youi ra Jesucristo.²⁰ Para zantho ga espahu Oja ma Papahu. Da ngut'atho.

-----

²¹ Dí pennbabi ra nzengua te'o gätho ya n'youi ra Jesucristo. Nuya ma cuhu 'buu cu dí 'bu*i*, xquet'a pen'nahu ra nzengua.²² Gätho ya yø ja'i 'buu cu ngue ya yø ja'i Oja di zengua'ahu. Da guehya 'da yø 'yec'ei 'bup'u ja rá ngu ra dast'abi Roma penhma nzaqui ra hya ngue di zengua'ahu.

²³ Nuna ma Hmuu Jesucristo di japi gätho'ahu. Da ngut'a tho.